

Menochius de arbitriis, dicto casu 66. nu. 28. Thesaurus decis. 177. nu. 4. Giurba decis. 82. ex nu. 11. Capiblanus pragmat. 8. part. 1. nu. 316. cum sequentibus, de Baronibus, Scaccia de appellationibus, qu. 7. n. 118. & 119. Mastrillus decis. 268. Giurba decis. 82. num. 2. Paschalis de patr. potestat. par. 2. cap. 2. nu. 100. Novarius in praxi, sect. 2. quest. 10. & ad pragmat. Regn. Neapolit. collectan.

223. num. 18. Confirmant eandem ampliationem, quæ traduntur à Doctoribus de Clerico in minoribus legitime inquisito tempore, quo gaudebat privilegio fori; nam etiam si post deponat habitum clericalem, & tonsuram, vel nubat; tamen causa cæpta coram Ecclesiastico non deber remitti ad seculariem; juxta tradita ab Hippolyt. de Marsil. singul. 480. Capella Tholosana decis. 378. Gramat. decis. 10. & ibi addentibus, Covarruvia in practic. cap. 31. n. 8. Jul. Clar. lib. 5. sentent. §. fin. q. 36. n. 11. Farinac. in praxi, q. 8. n. 66. Erasmo Kochier de jurisdictione tom. 1. par. 2. q. 17. nam attenditur status in quo erat tempore delicti, & inquisitionis, non qui ex post facto supervenire potest: tractat, & multis rationibus probat Giurba consil. 15. loquens in fortioribus terminis; videlicet casu, quo lis non fuerat cæpta, sed delictum commissum tempore quo sibi

commissum tempore quo quis erat exemptus: nam etiam exemptione cessante contendit pertinere inquisitionem, & punitionem delicti patrati ab exemplo, tempore quo erat exemptus, ad Judicem exempti, atque ira referuntur decisum. In qua eadē sententia suis Franchis decisio-

417. & Caballus *resolut. crimin. casu* 147. *ex nu. 9.* & De-
cimus tract. *crim. lib. 4. cap. 24. num. 5.* Barbosa *int. Tita-*
nia, 35. n. 33. ff. *de solut. matrim.* Suarez *in defensione fi-*
dei adversus errores secta Anglicana, *lib. 4. cap. 15. ex n.* -
14. Ambrosinus *de immunitate*, *cap. 19. n. 3.* circa quam
doctrinam vide quæ inferius resolvi, num. 924.

Contrarium tamen sententiam huic ampliationi ,
imo miserabilem , qui post litem cæptam à miseria libera-
trus est ope divina , non amplius gaudere privilegio mise-
rabilium , sed litem etiam cæptam remittendam esse ad
ordinarium ; censet veriorem , &c; juri magis confor-
mem Caravita ritu 233. nu. 12. cum sequentibus , quem
sequitur Marcellus Cala de modo articulandi , §. 1. gloss.
ex n. 82. Fundamentum est , quoniam cessante causa ,
cessat effectus ; at si cesset miserabilitas , cessat causa
privilegii miserabilibus indulti , Ergo cessare debet
ipsum privilegium , quo cessante causa ex foro privile-
giato , remittenda erit ad ordinarium .

Sed non est recedendum à prædicta ampliatione, quæ
erior est, juri conformior, communiorique Doctorum
tententia, & usu recepta, ut ipsemet Caravita agnoscit,
fundamento autem contrario facile satisfit, si dicamus
rum Follerio *in d. confit. statuimus*, ex n. 41, cuius dicta
prosequitur Novarius *dicta q. 10.* & ex Giurba *decis. 82.*
n. 12. & 13. qui optimè confirmat, non cessare effe-
ctum cause, cum cessat causa, quæ jam habuit effectum
consummatum, imo vero etiam inchoatum, ut pluribus
adredit *Tiraquellus in tractatu de cessante causa, limitat.*
11. & 12. ubi n. 3. & 13. Franchis decis. 719. Regens Ro-
ritus *confil.* 10, n. 7, lib. 1. Quare cum cæpto judicio jam
miserabilitas suum effectum fuerit sortita, aut fortiri-
ter exponitur, non possit esse effectus.

cæperit ex usu privilegii, ex quo usu resultat, quæsum esse jus tum parti adversæ prosequendi judicium, ubi est cæptum, tum etiam jurisdictioni Judicis de causa cognoscens, etiam si postea ex supervenienti casu cesseret miserabilitas, quæ indulgendi privilegii causâ sicut, privilegium ipsum non cessat,

Amplia decimo tertio, ut persona miserabilis gaudeat
privilegio electionis fori, etiam si conveniatur, velut
hæres defuncti non privilegiati, & ex ejus contractu:
nam poterit declinare Judicem, quem non posset de-
clinare defunctus, cui successit, probatur ex textu *in l.*
oares absens, 19. *in fine principii*, ff. de *judiciis*. Cum
enim privilegium miserabilium personarum contentum
in d. l. unic. C., quando *Imperator*, sit clausum in cor-
pore juris, & non hæredi proprium, sed commune,
non censetur sublatum ex regula *d. l. heres absens*, ut
dixi, supra quæst. 5, nu. 299. post multos doctores,
quos ibi retuli, quibus addo Erasmus Kochier de *ju-*
risdictione, *tomo 2. par. 4. quæst. 46. n. 4. Scacciam de ap-*
pellatione, *quæst. 1. n. 133. versio. subestringe*, Castillo quo-
tidian. controversial. lib. 3. cap. 25. num. 52.

Limitanda tamen est haec ampliatio primo de jure Regni Neapolitani, quo attento persona miserabilis, si conveniatur, ut haeres, vel successor non privilegiati, non

cui accommodatur decisio, verum eandem vigere in casu magis dubitabili, notat Cenedus singular. 83. ex num. 1. & Barbosa in remissionibus, dictio. 233. num. 2. qui multos referunt, expendit Covarruvias in practic. d. cap. 6. num. 1. Franchis in d. decis. 257. num. 2. Menochius d. casu. 66. n. 26. & fere omnes relati numero praecedenti.

629 De jure tamen Regio Castellæ hoc juramentum per-
horrescentiæ, & dissidentia justitiæ consequendæ apud
Judices inferiores, viam aperit hūic privilegio electionis
fori multis aliis personis, quæ non reponuntur inter mi-
serabiles, si tamen litem moveant adversus potentes,
quorum potentiam perhorrescant, & ob quorum poten-
tiæ justitiæ se posse consequi coram inferioribus Judici-
bus dissident, aut metuant. Ita statuitur in l. 5. tit. 3. par. 3.
ubi notat Gregorius gloss. 7. & in l. 8. tit. 3. lib. 4. recopilat
ubi Azevedus num. 1. in fine, & numer. 2. Covarruvias in
practic. d. cap. 6. num. 1. Avendanus de exequend. mandat
1. part. cap. 1. n. 31. vers. duodecima causa, referens Mon-
talvum in l. 18. tit. 23. part. 3. idem Avendanus in dictiona-
rio, verb. Corte, Villadiego in politica, cap. 1. ex n. 89.
Monteroso in practic. tract. 5. de los casos de Corte, & juri
communi attento notat Abbas Panormitan. in cap. Nicolao
64. num. 6. vers. ad unum tamen adverte, de appellatio-
nibus, & Decianus tract. crimin. lib. 4. cap. 6. Atque ita
ut accedamus ad exempla, si quis litiget cum Judice ordi-
nario, seu Correctore, dum exercet officium, aut Re-
ctore, seu Decurione, aut publico Officiali Universita-
tis, aut alio homine in Republica potente, aut cum ipsa
Universitate, seu universitatis Concilio, potest ad Cu-
riam Regiam causam trahere, & ibi forum eligere: nam
iste jure Castellæ censetur casus curiæ. Judicatur vero per
sona potens in Republica eodem jure, qui tantum, ve-
plus potest, quantum Judex ordinarius, aut Decurio qui
libet, ut expresse deciditur in l. 9. tit. 10. lib. 9. recopila-
ubi notat Azevedus & Avendanus de exequend. mandat
part. cap. 19. num. 18. vers. dicitur autem, & 2. par. cap.
12. num. 13. vers. octavum requisitum.

630 Limita secundo principaliter dictam septimam conclusionem, attento jure Regni Castellæ, ut personæ miserabiles non habeant privilegium electionis fori in causis pativis, quarum æstimatio minor sit decem mille maravediorum æreorum. Est autem ea minutissima Castellæ metata, ut dixi supra, num. 564. ita statuitur in l. 11. tit. lib. 4. recopilat. & ibi noravit Azevedus, Paz in praxi ton. 1. 1. pro primo tempore, numer. 21. Villadiego in politica cap. 1. num. 98. & Covarruvias in practic. cap. 7. num. 3. fine, qui hanc legem referre voluit, & taxavit quantitatem sex mille, quoniam ita habebat litera legis antiqua pro decem mille, quod habemus in nova.

631 *Limita tertio eandem septimam conclusionem spectat
jure Neapolitano, ut miserabiles non gaudent privileg
electionis fori, nisi personaliter compareant suum priv
legium allegaturi. Ita statuitur in rit. 230. quem tamen
Afflictis in d. constit. statuimus, num. 26. dicat non serv
ri, & admitti solere fori declinatoriam propositam p
Procuratorem: Caravita tamen in d. ritu 230. num. 3.
ritu 269. num. 2. id ait esse in viridi observantia, quem n
fert, & sequi videtur Novarius in d. praxi, sect. 3. q. 10.
num. 1. tametsi post n. 5. contrarium dicat, & se veritat
opinionem Afflicti. Certe jure communī spectato regu
re est, ut si quis vocetur in judicium, etiam ab' inco
petente Judge, comparere debeat per se, vel Procurat
rem suum privilegium allegaturū, l. si quis ex aliena,*

632 Sublimita tamen prædictam limitationem , ut procedat
in criminalibus , non in civilibus , atque ita concordat .
Afflictum cum Caravita : cui concordia occasionem
dit Battaglinus ad Cynum in d. leg. unica , C. quando Im-
perator , vers. l. unica , circa finem . In criminalibus enim
conforme est juri communi , ne admittatur declinatio
rei , nisi compareat , & se judicio sistat , cum potius
contumacia reus declinatoriam amittat , ut dixi su-
num. 600. In civilibus vero possit miserabilis absens alle-
re declinatoriam per Procuratorem : nemo enim cogi-
comparere personaliter ad litigandum in causis civilib-
l. i. §. usus , ff. de procurator. l. presenti , §. cum autem
de iis , qui ad Eccles. config. l. in pecuniariorum , 26. C. de Pro-
curator. c. i. de judiciis , in sexto , ubi Glossa , verbo , Judi-
delegatum , leg. 15. tit. 3. lib. 4. recopilat . Et ut ad usum
niam , vidi in Sac. Confil. me interveniente procede-
causis civilibus viduatum ex privilegio d. l. unica , all-

to per Procuratorem, cum ipsæ personaliter non compa-
ruerint, nulla super hac reposita difficultate, aut am-
biguitate; de quo etiam usu testatur Battaglinus, ubi su-
pra. De quæstione vero generali, an exemptus debeat
comparere citatus, ut alleget suum privilegium, vide
Erasmum Kochier de jurisdictione, 1. tomo par. 2. qu. 6. Do-
ctores in d. l. si quis ex aliena, 5. ubi late Barbosaff. de judi-
cisis, Marian. Socin. in cap. si Clericus, n. 4. ex vers. item
quia in rubrica; cum numeris sequentibus, de foro competenti,
Caravitam ritu 65. & l. 2. tit. 7. par. 3. ubi Gregor.

Limita quarto ut miserabilis privilegiatus hoc privi-
legio non possit uti aduersus alium miserabilem eodem
privilegio privilegiatum , ut pupillus aduersus pupil-
lum , vidua aduersus viduam , vel vidua aduersus pupil-
lum , & è contra , & sic de ceteris . Ita statuitur de jure
Regni Neapolitani *in ritu* 228 . & *ritu* 231 . & utrobique
notat Caravita , Isernia *in d. constitut. statuimus , vers.*
quid si miserabilis , Afflictis ex numer. 19. Tapia num. 26.
Follerius *in practic. crimin. rubric.* audiantur excusatores ,
ex n. 102. Muscatellus *in praxi , lib. 1. par. 2. gloss. compe-*
tentes , num. 85. & 86. Thesaurus *d. decis. 177. n. 9. vers.*
llimitatur , Franchis decis. 188. & *decis. 553.* Giurba *decis.*
82. n. 8. Ursillus *ad Afflict. decis. 56. n. 1.* Riccius *collect.*
1. & collect. 300. & *collect. 348.* Trentacinqui *lib. 2. va-*
riarum , de citationibus , resolut. 2. num. 18. Capiblanicus *in*
pragmat. 8. par. 1. n. 350. *de Baronibus , Marcellus Cala*
de mod. articul. §. 1. glos. 1. n. 80. Menoch. *de arbitrar. d. casu*
66. n. 38. Gratianus *discept. forens. tom. 1. cap. 182. nu. 20.*
& 21. Covarruvias *in practic. d. cap. 7. ex num. 4.* ubi late
disputat , confirmans eandem sententiam ex praxi Regni
Castellæ , quem sequitur Scaccia *de appellationib. q. 7. n.*
128. Castillo *quotidian. controvers. lib. 3. cap. 25. n. 27.* &
28. Azevedus *in l. 8. & 9. n. 7. tit. 3. lib. 5. recopilat.* cujas
limitationis ratio est . Primo , quoniam privilegiatus ad-
uersus pariter privilegiatum non utitur privilegio suo ,
1. sed & milites , 10. ff. *de excusat. tutor.* Doctores commu-
niter in authent. quas actiones , ubi Salicetus *nu. 3.* Cynus
num. 1. Bartolus *nu. 3.* Paulus *n. 6.* C. *de sacro fanil. ecclies.*
Gregorius Lopez *in l. 5. titul. 2. par. 3. glos. 2. in fine.* Riccius
collect. 348. Hippolyt. *de Marfil. singul. 99.* Tuscus *liter. P.*
concl. 760. Castillo *quotidian. controvers. lib. 3. cap. 6. n. 79.*
Parladorius *lib. 1. rerum quotidianarum , cap. 17. num. 28.*
Kochier *de jurisdictione , 1. tom. p. 1. qu. 44.* Secundo , quo-
niam in hac specie conquaftatis privilegiis inter actorem ,
& reum , redimus ad jus commune , ut actor forum rei
sequatur ex regulis vulgaribus toties repetitis : quam ra-
tionem considerat Romanus *consil. 385. numer. 4. vers. se-*
cunda ratio. Tertio , quoniam reus juvatur privilegio , &
jure communi , actor solo privilegio , si ipse sit qui pri-
vilegio uti vult : & simili modo , si reus uti velit privile-
gio , ipse solo privilegio juvatur , contra actor privilegio ,
& jure communi ; quo fit , ut cum duo vincula sint fortio-
ra , quam unum , *Auth. itaque , C. communia de successio-*
nib. Negusantius *de dignioribus 5. par. membr. 4. num. 22. in*
fine. Jo: Garcia *de nobilitate , glos. 6. num. 56.* ille , qui ni-
titur jure communi , & privilegio , facile vincat actorem ,
vel reum solo subnixum privilegio . Quam rationem red-
dit Covarru. approbatque Menoch. & Caravita . Quarto ,
accedit (quod ibidem Covarruvias , & Menoch. adnota-
runt) illud privilegium prævalere debere , quod juri
communi conforme est ; quod etiam tradit *Afflictis de-*
cision. 257. numer. 5. & 6.

Franchis decis. 544, numer. 3, & seqq. Giurba decis. 23. & decis. 82. Tuscus liter. F. concl. 445. Ponte de potest. Prior reg. titul. 7. §. 7. ex numer. 12. Capiblancus in pragmat. 8. par. 2. num. 317. de Baronibus. Muscarellus in praxi lib. 1. par. 2. gloss. competentes, num. 45. Novarius in praxi, sect. 2. qu. 13. num. 5. Gratianus discept. forens. tom. 3. cap. 421. ex n. 22. Decianus tract. crimin. lib. 4. cap. 22. ex n. 3. Kochier de jurisdictione, tom. 1. 2. part. qu. 16. & 19. Barbosa in d. l. si quis postea, quam, 7. num. 1. & num. 10. cum seqq. ff. de judiciis, tametsi quidam ex iis loquuntur de preventione in genere, non in specie, de preventione ex privilegio miserabilium. Hac limitatio colligitur ex dictis ampliatione 12. num. 618. & ex concessis à nobis hac eadem questione, sect. 3. ex num. 445.

636 Amplia primo predictam quintam limitationem, ut procedat si miserabilis lites capti succedat non miserabilis, ut si vidua post item captam cum defuncto fieret eius heres: nam non posset quoad item captam uti privilegio viduarum, quoad fori electionem, sed teneretur prosequi item ubi capta fuisset, idque ob eandem rationem preventio- nis. Notavit Castillo lib. 3. quotidian. controvers. cap. 25. n. 45. cum seqq. estque juxta tradita à Doctoribus in Auth. quas actiones, C. de sacra sentent. eccles. & ea, quae late deduxi superius, quaf. 5. ex num. 309. & num. 319. cum sequentibus, & dixi num. 625.

637 Amplia secundo dictam quintam limitationem, ut supervenientis privilegium fori, seu exemptionis non eximat miserabilis litigantem post preventam jurisdictionem, & item captam, sive privilegium supervenient, & adquisitum sit ex voluntate, instantia, & proprio facto litigantium, sive adveniat casu, & involuntariè; immo vero motu etiam proprio Principis concessionem, sed lis nihilominus terminari debet coram eodem Judice, quo capta est, non obstante privilegio post quæstio, quocunque modo queratur. Ita sententia Albericus in l. qui autem, 12. ubi Baldus, & Angelus ff. si quis caution. Fulgosius in d. l. si quis postea quam, 7. num. 1. vers. in eadem lib. leg. 3. & Barbosa ibi, ex num. 140. magis inclinat in eam sententiam, quod de iudicio sequitur Iaso in l. si quis quendam, 11. num. 4. ff. si quis caue. & in l. supplicare, 2. num. 2. C. ut li- te pendente, Jo. Andreas in additione ad specul. lib. 4. tit. de dolo, & conumacia, §. 2. num. 20. ad verbum, interef., Abbas in cap. causam que, 19. n. 3. Imola num. 3. Felynus num. 2. & ibi aditio, de Sapia in reper. l. cum quendam puer. 19. n. 13. & 14. ff. de iuridict. omn. judic. Franchis d. decis. 544. num. 15. Giurba d. decis. 23. ex n. 7. & decis. 82. Eral Kochier de jurisdictione, par. 2. qu. 16. ex n. 5. & num. 14. & 15. Tuscus liter. concl. 445.

638 Hac ampliatio quoad primam partem, nem privilegium fori, seu exemptionis procuratum non eximeret à jurisdictione preventa; probatur ex regula textus in l. qui data opera, 5. ff. ex quib. caus. major, & in l. 2. §. ultimo, ff. si quis caue. l. si maritus, 15. §. legis. Julieff. ad l. Jul. de adulter. cum similibus. Regulare enim est, ut privilegium, seu beneficium à jure indulsum propter aliquam causam, non proficit, si illam causam affectavit, Romanus singul. 597. Felynus in cap. licet ratio- ne ultimo, num. 25. vers. secundo additum moderni, de for. compet. & in cap. ultimo num. 2. in fin. & num. 3. & 4. ubi additio, de testif. Hypolyt. de Marsil. in rubric. ex num. 175. ff. de fiduciaff. & in l. 1. §. cum quis largior, num. 6. & seqq. ff. de quaf. Tiraquellus de retract. ligaz. §. 35. glos. 4. ex num. 27. Covarruyas lib. 2. variarum, cap. 16. n. 9. vers. secundo, illud. Barbosa in l. 2. §. de legatis, n. 66. ff. de iudicis, & nos. diximus supra, num. 559.

639 Quoad secundam vero partem, videlicet, privilegium etiam fori moro proprio Principis concessionem non exime- re privilegiorum à foro, quod ex preventione contraherat, cum privilegium supervenient; probatur ex eo, quod concessio Principis lite pendente facta sine litis mentione non valeret, etiam si motu proprio sit facta; ut multis re- latis probat. Anton. Gab. lib. 2. commun. tit. de iudicis, cap. 4. n. 20. Lancellotus de attentatis, part. 2. cap. 4. in prefatione, num. 643. cum seqq. Capcius decis. 86. n. 20. & ad eum Petra Anna singul. 402. Kochier de jurisdictione, tom. 1. part. 2. qu. 16. num. 11. Et colligitur aperte ex tex- in Autbni. in medio lites non fieri sacra formar. §. 1. Idque ex eo provenit, quod Princeps nunquam presumitur per privilegium suum alii damnum, aut prejudicium inferre, l. 2. §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, cap. quamvis 8. cap. si proper. tua debita, 10. de rescript. in 6. Molina de primogen. lib. 2. cap. 1. n. 13. Peregrin. de iure fisci, lib. 1.

tit. 3. ex n. 21. ubi multa in ea temi concessit: magna autem inferretur prajudicium litiganti cum exemplo, si lis est denou incipienda coram novo Judice.

Sed contraria sententiam, quinquo privilegium sup- veniens, aut casu, aut etiam motu proprio Principis concessum, dummodo non interveniat factum, & postulatio privilegiorum, eximere cum, cui conceditur, etiam quoad item captam, amplexi sunt permuti, inter quos Glos. schol. 1. in l. qui autem, 12. per textum ibi ff. si quis eaut. Bartol. in l. 1. n. 3. ff. deponit. Paulus in l. si quis quen- dam, 11. n. 2. Alexand. n. 1. ff. si quis caution. idem Alex- and. in l. cum quedam, 19. in princ. n. 7. ubi Jaso, sibi con- trarius n. 9. ff. de iurisd. omn. judic. & ibidem etiam Cagnoli. 26. in fin. Ancharanus in c. propofiuti. 2. 7. de for. comp. Lanfrancus Baldus decis. 70. Anton. de Matthiuis de pro- gat. jurif. n. 57. tom. 3. tract. par. 1. Valafus consult. 136. Decianus tract. crimin. lib. 4. cap. 20. num. 25. Erasmus Kochier de jurisdictione, tom. 1. par. 2. qu. 16. n. 14. & q. 19. n. 5. Novarius in praxi, sect. 2. qu. 13. n. 1. & 2. & ad prag. Regn. Neap. collect. 223. n. 19. Riccius collect. 2155. Capiblancus in prag. 8. par. 1. n. 318. de Baronib. Chabedus, qui sic dictum referit decis. 24. & 25. 1. par. & in d. decis. 25. agens in specie de nostro casu, quando lites jam capta efficitur qui pupill. vel vidua, dicit, num. 8. statutum esse in ordinatioibus Lusitanis, ut gaudeat fori privilegio, etiam quoad lites captas. Ita uno, & altero Do- citore eam sequente, & alio sine majori examine ad eos accedente, facta est ita opinio magis communis, ut credit Barbosa in d. l. si quis postea quam, 7. num. 132. ff. de judicis, tametsi Romanus cons. 327. num. 11. predictam Glosse sententiam non sit auctor veram affirmare.

Verum si imperturbato animo hac res perpendatur, opinio ista nullum habet urgens fundamentum; neque modo probatur ex legibus, qua ad eam comprobandum adducuntur. Nam in primis leg. qui autem, 13. in principio, ff. si quis cautionibus ex qua Doctores occasionem de- sumpserunt ad eam afferenda, nihil omnino probat. Eius verba sunt: *Qui autem novo privilegio uitur, non videtur in eadem causa sit, ad quam notat. Cujus post alios antiquos (tacitos ut solet), & inter eos Albericum non agere de privilegio fori. Sed etiam si de illo loquere- tur nihil probat: nam non ostendit, quomodo privilegium fuerit quæsum, aut concessum, tametsi quæsum præsupponat, & foras concessum est ibi privilegium expresse, etiam quoad causas captas, ac per consequens textus non juvat sententiam corum, qui hoc, vel illo modo quæsum privilegium, quoad causas captas ju- vare, vel non juvare autumani. Imo vero, & ipsa Glosa, quam sequitur. Doctores eam sibi sententiam perauerunt, in fi. de scholii ultimi, in vers. dicit. dic- cunte, ea reprobata ab ea discedit, aliamque amplecti- tur, & veram credit, videlicet, in d. l. qui autem, imperatum esse privilegium specialiter quoad ipsam cau- sam pendente: alioqui si simpliciter concederetur solum pertinere ad causas futuras, non ad jam pendentes.*

Ad textus autem in l. non distinguimus, 32. §. item si quis Roma, ff. de reprob. exibit. & in l. si rebus, 12. ff. judic. solvi, & in l. idem Ulpianus, 12. §. 1. ff. de accusat. tutor. respon- det optimus Barbosa in d. l. si quis postea quam, 7. ex numer. 124. ff. de iudicis, in duobus prioribus dilatoriam esse temporalem, & suspensivam juris litigantium in eadem causa ad tempus, modicione perinde prajudicium, ac per consequens privilegio quarti posse: securi fore si exceptio est perpetua, & extinctiva juris in eadem causa, & judicium omnino mutaret; tunc enim quarti non posset, qui afferret prajudicium majoris momenti, juxta distinctionem Aretini in cap. causam que, el secun- do, num. 9. de testibus, quam ipse commendat ubi su- pra, num. 140. Postremum vero solum arguere, Principem ex certa scientia, & determinata voluntate posse privilegium fori concedere, etiam quoad causam pendente; non ulterius.

Item ad l. iurisperitos, 30. in principio, ff. de excusat. tut. 643. & l. Prator, 13. in principio, ff. de vocat. & excusat. muner. quibus utitur Bartol. in l. 1. num. 3. ff. de pñis respondendum est, illis solum probari superveniente publica occu- patione incompatible cum privata, & ob quam privato officio vacari non possit, excusat manere ab officio pri- vato eum, qui caperat exercere, quoniam utilitas pri- vata cedit publica, l. unit. §. fin. C. de cada. toll. Aut. res que, C. commun. delegat. l. 1. §. sunt qui putent ff. ne quid in flumin. public. quod plane significat Juriscons. in d. l. prator, dum

ait:

aut: *vel si qui sacerdotum nati sint, ut discendere ab eo sine religione non possint. Hæc autem doctrina non juvat sententiam, de cuius veritate disputamus.*

644 Neque vero major ratio habenda est de consultatione Vafasci 136. quoniam loquitur præsupposita lege illius regni expresse loquente, nos vero similem legem non habemus, ut recte consideravit Castillo quotid. controvers. libr. 3. d. cap. 25. numer. 50. Neque item de decisionibus Cabedi 24. & 25. ejusdem Senatus Lusitan: tum quia cum in dicto Regno lata sit lex expresse decidens privilegium vidua, aut pupilli supervenientis juvare quoad lites captas, portuit ex ea sumi argumentum ad cetera privilegia fori supervenientia: tum vel maxime, quoniam Senatoris Judgearunt de privilegio socii, in quo judicio valde suspecti sunt, juxta eleganter, & eruditè congesta à Gerardo Mainardo decis. 82. lib. 1. non solum, quia (proh dolor) à focis plus possint, velint & soleant impreparare, quam æquum esset; fed etiam quod agatur communis causa. Suspensus autem est Judex, tum quia socius, tum quia similem causam ha- bear, ex traditis à Doctribus, cum tractant de causis re- cussionis, Philippo Franchi in capit. postremo, 36. numer. 20. causa 11. & 36. de appellacionibus, Aufferio de recusationibus, causa 12. 27. Mariana in praxi, parte sex- ta, titulo & quandoque appellatur, numer. 46. & 56. Cavalcaneo dec. 28. numer. 114. causa 12. & 22. 2. part. Fatinacio in fragmentis criminalibus, 2. part. liter. I. n. 784. & 810. & aliis.

645 Nihilominus tamen predicta secunda ampliatio quinta limitationis principalis eger temperamento aliquo, & li- mitanda est, & declaranda. Verum rejecta communi di- finitione privilegii impreparati postulatione, & instantia litigantis, vel motu proprio indulti, statuo in primis ne- mini dubium est, quin Princeps de plenitudine potesta- ris possit indulgere privilegium litiganti, quo eum exi- mat, etiam quoad causas captas, & preventas ab aliquis Judicis jurisdictione; quemadmodum communi lege id facere posset, qualis est illa apud Lusitanos, de qua men- tionem facit Cabedes d. dec. 25. numer. 8. ut superius re- tulit, num. 640. Et quemadmodum causam captam coram inferiori posset ad se advolare, cap. ut nostrum, 56. de ap- pellationib. tradit. Alexan. in leg. contra papulum, 54. §. is qui ad majus, numer. 5. ff. de re iudic. Marian. Socin. in capit. propofiuti, numer. 44. de fori compet. Barbosa in leg. si quis postea quam, 7. num. 17. ff. de iudicis; ita potest causam captam ad novum Judicem per privilegium tra- htere. Igitur de sola voluntate Principis dubitari potest, & circa ejus conjecturam versabitur tota difficultas. In qua arbitrari distingendum, an privilegium exemptionis concedatur per se, & principaliter alicui persona; an per accidentem tanquam annexum qualitati, officio, aut digni- tati alicui, ut conceditur viduis, Magistratibus, militi- bus, &c. In secundo caufo credo nunquam exire privile- gium supervenientis quoad causas captas, & preventas, quod plane significat Franchis dict. decision. 544. num. 17. circa finem. Nam Princeps concedens ab initio, & ante- quam causas accidat, & divinare possit fore, ut contin- gar, exemptionem annexam qualitati, non confutare velle, ut persona, cui qualitas accesserit, utatur privilegio annexo qualitatibus, etiam quoad ea, quae ante qualitatibus adveniunt acciderint; argumento leg. fiscus, 6. in principio, ff. de iure fisci, & eorum, quæ concessi supra, quæstio- nema, num. 320. In primo vero caufo adhuc est distin- guendum, an simpliciter concedatur privilegium nullo alio expresso, quam quod talis persona sit exempta, & tunc non sit extendendum ad causas captas, & preven- tas: an vero concedatur privilegium exemptionis eo ex- presso, quod conceditur etiam quoad causas pendentes, & tunc effectum habeat quoad eas, ut utrumque plane pro- batur in l. leges, 7. C. de legibus, & ibi traditis à Glosso, Cyno, Baldo, Alberico, Saliceto, Paulo, Fulgosio, & in cap. 2. de confit. cum doctrina Canonistarum ad eum locum, Hoffensi in summa de confit. numer. 21. vers. in futurum. Quam sententiam amplectitur procul- bio Glosa in d. l. qui autem, 12. in principio schol. 1. in fin. ff. si quis cautionib. cum ultimo loco adducens, ut ante dixi, num. 641. & desumitur ex Jo. Andrea in cap. 1. ante num. 1. Dominico Geminiano num. 4. Philippo Franchi num. 6. de privilegio in sexto, Erasmo Cochier de jurisdictione, tom. 1. part. 2. gloss. competentes, n. 76. & 77. Scaccia de ap- pellationibus, q. 7. num. 37. in fine, Anellus Amatus cons. 31. num. 3. 4. & 6. & 14. At in causis fiscalibus non sunt Judices competentes, & legitimi supremum Consilium, & Consiliarii Principis, sed Procurator Caesaris, & specia- les Judices deputati ad decindendas causas Regi patrimoni, l. si ut proponis, 5. C. de bonis proscriptor. l. 1. & seqq. C. ubi cause fiscal. & nos dicemus inferius ex numer. 698. Ergo non potest miserabilis in causis fiscalibus gaudere pri- vilegio electionis fori; sed sive agat, sive conveniatur à fisco, agere, & conveniri debet coram Judicibus fiscalibus, & in tribunalibus corum. Quemadmodum univer- sim in ceteris causis, in quibus est designatus specialis Ju- dex, qui in eis sit legitimus, & competens, advocata eam cognitione à reliquis, idem servandus est, ut recte docuit Baldus in l. cum eorum, 5. n. 7. C. de sentent. & interlo- quit. omn. jud. Marian. Socin. in c. significati, n. 30. vers. ter-

limita septima principaliter predictam septimam con- clusionem, ut non habeat locum privilegium fori misera- bilium in causis fiscalibus. Ita sentit Franc. Scaglionis ad ritum 330. num. 3. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 1. d. casu 66. num. 44. Novarius in d. praxi, sect. 2. qu. 15. num. 5. & seq. ratio est, quoniam miserabilis tunc, & non aliter, nec alio modo gaudet privilegio fori, quam cum agit coram Judice competenti, & legitimo sui adversarii. Ut doc- cent Ihernia in d. confit. si attingit, vers. item quid si pu- pilli. & vers. probabilitus autem cognoscere, Affictis, ibi num. 17. Tapia num. 28. idem Affictis decision. 257. num. 2. 3. & 4. Caravita ad ritum 233. num. 7. Menochius d. cau- sa, 66. n. 42. Joan. Antonius de Nigris in cap. Regn. quod decrevit, 42. num. 10. Muscatellus in praxi Sac. Reg. Conf. l. 1. part. 2. gloss. competentes, n. 76. & 77. Scaccia de ap- pellationibus, q. 7. num. 37. in fine, Anellus Amatus cons. 31. num. 3. 4. & 6. & 14. At in causis fiscalibus non sunt Judices competentes, & legitimi supremum Consilium, & Consiliarii Principis, sed Procurator Caesaris, & specia- les Judices deputati ad decindendas causas Regi patrimoni, l. si ut proponis, 5. C. de bonis proscriptor. l. 1. & seqq. C. ubi cause fiscal. & nos dicemus inferius ex numer. 698. Ergo non potest miserabilis in causis fiscalibus gaudere pri- vilegio electionis fori; sed sive agat, sive conveniatur à fisco, agere, & conveniri debet coram Judicibus fiscalibus, & in tribunalibus corum. Quemadmodum univer- sim in ceteris causis, in quibus est designatus specialis Ju- dex, qui in eis sit legitimus, & competens, advocata eam cognitione à reliquis, idem servandus est, ut recte docuit Baldus in l. cum eorum, 5. n. 7. C. de sentent. & interlo- quit. omn. jud. Marian. Socin. in c. significati, n. 30. vers. ter-